

Белых А. С. Ценностно-потребностная сфера как фактор духовного формирования студенческой молодежи

В статье рассматриваются вопросы влияния ценностно-потребностной сферы на духовное формирование студенческой молодежи. Сформулированы методические требования и основные параметрические характеристики этого процесса, значение участия студенческой молодежи в конструировании ценностей современного общества.

Ключевые слова: студенческая молодежь, ценностно-потребностная сфера, мировоззренческие позиции.

Bielykh A. S. Necessity Sphere as a Factor in the Spiritual Formation of Students

In the article the questions of influence of values of necessity sphere are examined on the spiritual forming of student young people. Methodical requirements and basic self-reactance descriptions of this process, value of participation of student young people, are set forth in constructing of values of modern society.

Key words: college students, necessity sphere, outlook.

Стаття надійшла до редакції 10.04.2013 р.

Прийнято до друку 26.04.2013 р.

Рецензент – д. п. н., проф. Чиж О. Н.

УДК 378.147

В. О. Гринько

**АКТИВІЗАЦІЯ ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ
НА ОСНОВІ ВИКОРИСТАННЯ МЕТОДУ ПРОЕКТІВ**

Нинішній стан соціально-економічного розвитку українського суспільства зумовлює необхідність підготовки освічених, моральних, мобільних, конструктивних і практичних людей, здатних до співпраці, міжкультурної взаємодії, які мають глибоке почуття відповідальності за долю країни, утвердження її як суверенної, незалежної, демократичної, соціальної, правової держави. Освіта є основою розвитку особистості, її інтелектуального багатства, запорука майбутнього України [3].

Із метою формування особистості студента в навчальному процесі сучасна дидактика рекомендує збагачувати традиційні методи навчання такими прийомами та засобами, що сприяли б формуванню в суб'єктів учіння мотивації учіння, майбутньої професійної діяльності та змістовних життєвих настанов, високого рівня активності й емоційної

заангажованості в навчально-пізнавальній діяльності, створенню умов для активного самостійного набуття знань, навичок і вмінь.

Активізація процесу навчання означає, перш за все, організацію самостійної роботи студентів: формування у них стійкої потреби до самостійного вивчення спеціальної навчальної, наукової та методичної літератури, такої потреби, що надалі, вже не у студента, а в учителя, переросте у звичку займатися самоосвітою, що є дуже важливим для подальшого вдосконалення професійної майстерності педагога.

Останнім часом зростає популярність методу проектів у різних країнах. Широкого використання ідеї проектного навчання набули у сучасних вищих навчальних закладах України. Через це збільшується кількість підходів до тлумачення його сутності. Саме тому, крім визначення сутності проектної технології, і було запропоновано обов'язкові критеріальні вимоги до її сучасного тлумачення: наявність освітньої проблеми, складність й актуальність якої відповідає навчальним запитам і життєвим потребам студентів; дослідницький характер пошуку шляхів розв'язання проблеми; структурування діяльності відповідно до класичних етапів проектування; моделювання умов для виявлення студентами навчальної проблеми; постановка проблеми, дослідження; пошук шляхів розв'язання, експертиза й апробація версій, конструювання підсумкового проекту, його захист, коригування і впровадження; самодіяльний характер творчої активності студентів; практичне або теоретичне значення результату діяльності й готовність до застосування; педагогічна цінність діяльності.

Проект – це поєднання теорії та практики, постановка певного розумового завдання і практичне його виконання. Метод проектів передбачає досягнення дидактичної мети через детальне розв'язання проблеми, що повинна завершитись цілком реальним практичним результатом, оформленим відповідним способом.

Загальні проблеми формування й активізації пізнавальної діяльності досліджували Т. Алексєєнко, Л. Арістова, А. Вербицький, І. Дьомін, І. Зязюн, О. Киричук, Г. Костюк, Б. Коротяєв, О. Матюшкін, Т. Шамова, Г. Щукіна.

Вивченню різних аспектів процесу активізації пізнавальної діяльності студентів присвячені праці багатьох педагогів і психологів: А. Алексюка, С. Архангельського, В. Вергасова, В. Володька, С. Зінов'єва, О. Кошелєв, В. Ляудис, Р. Нізамова, О. Олексюк, В. Семиченко та інших.

У сучасних педагогічних джерелах під методом проектів розуміють: структурно-організаційну форму педагогічного процесу у ВНЗ (М. Елькін); дидактичний засіб пізнавальної діяльності (І. Чечель); систему організації навчання (С. Гончаренко, С. Полякова, О. Хромов); інноваційний метод, який спрямований на організацію самостійної пізнавально-дослідницької діяльності студента на основі розвитку

навичок самоспостереження, самопізнання, рефлексії та самоосвіти (О. Кіяшко).

Аналіз літературних джерел із проблеми дослідження показав, що в них акцентовано увагу на категоріальному аспекті методу проектів, а також на його застосуванні в діяльності учнів основної та старшої школи. Водночас досліджень, у яких обґрунтовується освітній і розвивальний потенціал методу проектів, дидактичний аспект його впровадження у практику вищої школи, недостатньо.

У педагогічній теорії також недостатньо розкриті змістові й процесуальні компоненти реалізації методу проектів. Звідси випливає актуальність проблеми, оскільки очевидно є і практична потреба з'ясувати ефективність методу проектів як засобу активізації пізнавальної діяльності студентів.

Метою статті є розгляд методу проектів у навчальному процесі вищого навчального закладу як засобу активізації пізнавальної діяльності студентів.

Під активізацією навчальної діяльності розуміють цілеспрямовану діяльність викладача, зорієнтовану на розробку й використання форм, змісту, засобів і прийомів навчання, що сприяють підвищенню інтересу, самостійності, розвиткові творчої активності студента в процесі засвоєння знань, формуванні умінь і навичок та їхньому практичному застосуванні, а також у формуванні здібностей прогнозувати ситуацію та приймати самостійні рішення [2].

Використання методу проектів у навчальному процесі, є одним із найбільш вдалих способів вирішення поставлених завдань.

Саме слово „проект” у перекладі з латинської мови означає „кинутий уперед, задум, план” тощо. А.Макаренко першим у вітчизняній педагогіці в результаті своєї новаторської педагогічної діяльності дійшов висновку про проектування особистості як суб'єкта педагогічної праці. Метод проектів завжди припускає рішення якоїсь проблеми, що передбачає, з одного боку, використання різних методів, з іншого – інтегрування знань, умінь із різних галузей науки, творчих областей. Робота за методом проектів передбачає не тільки наявність і усвідомлення якоїсь проблеми, а й процес її розкриття, рішення, що включає чітке планування дій, наявність задуму й гіпотези вирішення цієї проблеми, чіткий розподіл ролей, тобто завдань для кожного учасника за умов тісної взаємодії. Результати виконаних проектів повинні бути, предметними, тобто, якщо це теоретична проблема, то конкретне її рішення, якщо практична – конкретний практичний результат, готовий до застосування [1].

Великою перевагою проектної діяльності є вміння, які набувають студенти: планувати свою роботу, попередньо прораховуючи можливі результати; використовувати багато джерел інформації; самостійно збирати й накопичувати матеріал; аналізувати, зіставляти факти, аргументувати свою думку; приймати рішення; установлювати соціальні

контакти (розподіляти обов'язки, взаємодіяти один з одним); створювати „кінцевий продукт” – матеріальний носій проектної діяльності (доповідь, реферат, фільм, календар, журнал, проспект, сценарій); підготувати цикл занять із тем, що зацікавили б аудиторію; представляти створене перед аудиторією; оцінювати себе та інших [32].

Складаючи навчальну робочу програму дисциплін „Інформаційні технології у професійній діяльності вчителя початкових класів”, ми впроваджували в дію саме цю технологію.

Студенти 3 – 4 курсів працюють над такими проектами: „Психологічна залежність дітей від комп'ютера”, „Безпека дітей в інтернеті”, „Створення інтерактивної книги”, „Створення навчального відео”, „Інтерактивна дошка”, „Вебінар”, „Створення дистанційного курсу”, „Соціальні мережі як засіб спілкування” та інші.

Організація роботи над проектом передбачає використання наступних принципів:

1. Об'єднання студентів у групи в залежності від характеру завдання і складу учасників. Кожна група визначає лідера, який керує її роботою.

2. Кожна група розв'язує певну проблему. Види завдань: однакові за складністю; однакові за змістом і навчальною метою; взаємодоповнювані або послідовно пов'язані за змістом; різні або однакові за способом використання.

Проблема завдання має активізувати діяльність студентів, спонукати замислитися над матеріалом, з яким вони працюють, сприяти критичному погляду на факти. Тематику проектів слід обирати значущою й такою, що викликає зацікавленість.

3. Опора на життєвий досвід і базові знання з теми.

4. Завдання в групі вибирають так, щоб можна було врахувати й оцінити індивідуальний внесок кожного члена групи.

5. Створення на занятті атмосфери співпраці студентів і викладачів.

6. Створення позитивного робочого настрою для засвоєння знань, формування вмінь і навичок, розкриття здібностей студентів.

7. Формулювання кінцевого результату, визначення оптимальних варіантів вирішення проблеми.

Практика показала, що більшість студентів не готова до спільної роботи в групах. Зустрічаються питання, чи можна робити самому, або навпаки, скарги на те, що одногрупники майже не брали участь у підготовці матеріалу. Та вже після кількох занять таких проблем майже не виникає. Враховуючи вікові особливості та особистісні стосунки, ми надаємо студентам можливість самостійно обирати команду.

Під час оцінювання одних груп іншими, ми зіткнулись з тим, що оцінки можуть виставлятися суб'єктивно, враховуючи особистісні стосунки, що не виключає виникнення конфліктної ситуації. У такому випадку, викладач повинен взяти ініціативу в свої руки, провести

об'єктивний аналіз роботи кожної групи, зупиняючись на типових помилках, підкреслюючи позитивні моменти кожної роботи й у результаті групового обговорення дати об'єктивні оцінки. Ця ситуація може стати показовою щодо стосунків у групі.

Ми дійшли висновку, що проекти сприяють виробленню самостійності, активності, творчості, впевненості, набуттю почуття власного успіху і прогресу, самовизначенню, сприяють соціальному розвитку, виробленню дослідницьких навичок, дають можливість реалізувати мету, інтегрувати знання. Працюючи над проектом, студенти спілкуються, співпрацюють і допомагають один одному в процесі навчання, розвивають соціальні, розумові та комунікативні навички. Цей вид діяльності сприяє здійсненню індивідуального підходу в групах з різним рівнем підготовки під час вивчення та засвоєння нового матеріалу.

Проведене дослідження не вичерпує всіх аспектів проблеми. Потребують подальшого дослідження питання використання методу проектів як засобу активізації пізнавальної діяльності студентів у контексті вивчення інших дисциплін природничо-математичного циклу.

Список використаної літератури

1. Забродська Л. М., Онопрієнко О. В., Хоружа Л. Л., Цимбалару А. Д. Інформаційно-методичне забезпечення проектно-технологічної діяльності вчителя: Науково-методичний посібник / За ред. А. Д. Цимбалару, О. В. Онопрієнко. – Х. : Вид. група „Основа”, 2007.— 208 с. – (Б-ка журн. „Управління школою”; Вип. 6(54)). **2. Кнодель Л. В.** Педагогіка вищої школи: Посіб. для магістрів / Л.В.Кнодель. – К.: Вид. ПАЛИВОДА А.В., 2008. – 136 с. **3. Про Національну доктрину розвитку освіти:** Указ Президента України від 17 квітня 2002 р. № 347/2002 [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.mon.gov.ua/education/average>

Гринько В.О. Активізація пізнавальної діяльності студентів на основі використання методу проектів

У пропонованій статті йде мова про цілеспрямоване використання методу проектів для активізації пізнавальної діяльності студентів, а саме при вивченні дисципліни „Інформаційні технології у професійній діяльності вчителя початкових класів”. Описані методика організації роботи та проблеми, з якими можна зіткнутися використовуючи саме цю технологію.

Ключові слова: активізація пізнавальної діяльності, студенти, метод проектів.

Гринько В. А. Активизация познавательной деятельности студентов на основе использования метода проектов

В данной статье идет речь о целенаправленном использовании метода проектов для активизации познавательной деятельности студентов, а именно при изучении дисциплины „Информационные технологии в профессиональной деятельности учителя начальных классов”. Описаны методика организации работы и проблемы, с которыми можно столкнуться, используя эту технологию.

Ключевые слова: активизация познавательной деятельности, студенты, метод проектов.

Hryn'ko V. O. The Activation of the Students' Cognitive Activity on Basis of the Use of Project Method

The article is about the purposeful use of project method for activation of the students' cognitive activity, namely in the study of discipline „Information technology in primary school teachers' professional activity”. The methodology of organization of the working and problems you may encounter using this technology are also described.

Key words: activation of cognitive activity, students, project method.

Стаття надійшла до редакції 13.04.2013 р.

Прийнято до друку 26.04.2013 р.

Рецензент – д. п. н., проф. Чиж О. Н.

УДК 378.011.3–051:81'25

Т. А. Кокнова

**СУЧАСНИЙ ДОСВІД ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ ЯКОСТЕЙ
В МАЙБУТНІХ ПЕРЕКЛАДАЧІВ**

Підвищення вимог до фахівців у сучасних умовах, збільшення кількості вищих навчальних закладів, які здійснюють підготовку майбутніх перекладачів, зумовило актуальність пошуку засобів для підвищення ефективності формування професійних якостей у процесі їхньої професійної підготовки. У процесі навчання у ВНЗ необхідно створити такі умови, які дають змогу студентам оволодіти певним переліком професійних якостей та дозволять успішно здійснювати професійну діяльність. Саме тому, відповідно до пріоритетного напрямку наукових досліджень ДЗ „Луганський національний університет імені Тараса Шевченка” „Розроблення та впровадження інноваційно-педагогічних технологій в системі університетської освіти”, ми шукаємо феноменальні шляхи та засоби впливу на розвиток професійних якостей в майбутніх перекладачів.